

УДК 005.332.7:336:65.012.8:621(477)

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ

Череп А.В., д.е.н., професор, Худолей Л.В.

*Запорізький національний університет
Україна, 69000, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66*

lina_kozobash@ukr.net

Питання оцінювання стану фінансової безпеки є актуальним для сучасних підприємств, незважаючи на те, що на переважній більшості підприємств оцінюванням не займаються практично, а це вимагає як теоретичних, так і практичних досліджень. Для оцінювання стану фінансової безпеки на конкретних підприємствах можуть бути застосовані не всі використовувані показники, а лише ті, які найбільш точно відповідають поставленим вимогам та найбільшою мірою відображають результати фінансово-господарської діяльності, і по можливості, не суперечать один одному. Важливе значення для забезпечення життєдіяльності підприємства має підтримання фінансової безпеки на необхідному рівні, бо фінансова безпека підприємства – складне динамічне явище, яке потребує розробки такого механізму її забезпечення, який би враховував усі її характеристики та умови функціонування суб'єкта господарювання. Для кількісного вимірювання її рівня застосовують систему показників індикаторів, що дає змогу сигналізувати про небезпеку, яка загрожує підприємству, і вживати заходів щодо її попередження. Оцінка фінансової безпеки підприємства передбачає, перш за все, ідентифікацію його фінансового стану. Першоосновою формування показників індикаторів фінансової безпеки підприємства є рівень фінансової стійкості підприємства, тобто визначення ступеня достатності власних чи позичених оборотних засобів для виконання виробничо-збутової діяльності. У статті наведено оціночні показники фінансової стійкості підприємства. За даними агрегованого (аналітичного) балансу машинобудівних підприємств визначено типи їхньої фінансової стійкості та з'ясовано, до якої зони ризику економічної безпеки вони входять. Виокремлено основні напрями підвищення фінансово-економічної безпеки підприємств.

Ключові слова: фінансово-економічна безпека, фінансова стійкість, фінансовий стан, рівень безпеки.

ОСОБЕННОСТИ ОЦЕНКИ ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ МАШИНОСТРОЕНИЯ

Череп А.В., д.е.н., профессор, Худолей Л.В.

*Запорожский национальный университет
Украина, 69000, г. Запорожье, ул. Жуковского, 66*

Вопрос оценки состояния финансовой безопасности является актуальным для современных предприятий, несмотря на то, что на большинстве предприятий оценкой не занимаются практически, а это требует как теоретических, так и практических исследований. Для оценки состояния финансовой безопасности на конкретных предприятиях могут быть применены не все используемые показатели, а лишь те, которые наиболее точно соответствуют предъявляемым требованиям и в наибольшей степени отражают результаты финансово-хозяйственной деятельности, и по возможности, не противоречат друг другу. Важное значение для обеспечения жизнедеятельности предприятия имеет поддержание финансовой безопасности на необходимом уровне, потому что финансовая безопасность предприятия – сложное динамическое явление, которое требует разработки такого механизма ее обеспечения, который бы учитывал все ее характеристики и условия функционирования субъекта хозяйствования. Для количественного измерения ее уровня применяют систему показателей индикаторов, что позволяет сигнализировать об опасности, которая угрожает предприятию, и принимать меры по ее предупреждению. Оценка финансовой безопасности предприятия предусматривает, прежде всего, идентификацию его финансового состояния. Первоосновой формирования показателей индикаторов финансовой безопасности предприятия является уровень финансовой устойчивости предприятия, то есть определение степени достаточности собственных или заемных оборотных средств для выполнения производственно-сбытовой деятельности. В статье приведены оценочные показатели финансовой устойчивости предприятия. По данным агрегированного (аналитического) баланса машиностроительных предприятий определены типы их финансовой устойчивости и выявлено, в какую зону риска экономической безопасности они входят. Выделены основные направления повышения финансово-экономической безопасности предприятий.

Ключевые слова: финансово-экономическая безопасность, финансовая устойчивость, финансовое состояние, уровень безопасности.

FEATURES ASSESSING THE FINANSIAL SEQRITYOF THE ENTERPRICE ENGINEERING

Cherep A.V., Doctor of Economics, profescor, Khudoley L.V.

*Zaporizhzhya National University
Ukraine, 69000, Zaporizhzhya, Zhukovsky str., 66*

The evaluation of the financial security is very important for modern enterprises despite the fact that most companies are not involved in assessment practice, which requires both theoretical and practical research in this area. For evaluation of financial security for specific business can be applied not all indicators used, but only those that best match the requirements and to the greatest extent reflect the financial and economic activity, and if possible, do not contradict each other. Important for the life of the enterprise must maintain financial security at the required level. For the financial security of enterprise complex dynamic phenomenon, which requires the development of such a mechanism to ensure that it would take into account all the characteristics and operating conditions of subject entities. For quantitative measurement of the level of system performance indicators used, allowing signal danger to the enterprise, and take measures to prevent it. Assessment of financial security company provides primarily identifying its financial condition. Performance indicators forming the essential foundation of financial security company is the level of financial viability, ie determining the degree of adequacy of working capital or borrowed for execution of production and sales activities. The article presents the performance evaluation of enterprise financial stability. According aggregate (analytical) balance engineering companies Types of financial stability and found that in the area of economic security risk they are. Author determined basic directions of increasing financial and economic security.

Key words: financial and economic security, financial stability, financial condition, the level of security.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

За сучасних умов господарювання, коли ситуація в країні характеризується фінансово-економічною нестабільністю та більшість промислових підприємств є збитковими, актуальності набуває питання фінансово-економічної безпеки підприємств.

Попри те, що машинобудування є однією з провідних галузей промислової індустрії України, питома вага машинобудівних підприємств у виготовленні продукції промисловості упродовж останніх років мала нестабільний характер. Окрім того, у 2012-2014 рр. спостерігалось незначне зростання частки машинобудування, але цього недостатньо порівняно з розвинутими країнами світу, де цей відсоток становить 30-50%. Не можна оминати увагою і той факт, що, за даними Державної служби статистики України, за останні роки кількість збиткових машинобудівних підприємств перевищувала 40%. Усе це актуалізує важливість і пріоритетність розроблення та реалізації механізму забезпечення фінансово-економічної безпеки машинобудівних підприємств.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

В економічній теорії і теорії права розроблені різноманітні концепції забезпечення безпеки, зокрема, у сфері управління економічними системами. Зазначимо, що категорія економічної безпеки по-різному трактується в науковій літературі [1, 2, 3]. Так, на думку С. М. Ілляшенко [3], «...під економічною безпекою системи необхідно розуміти сукупність властивостей стану її виробничої підсистеми, що забезпечує можливість досягнення мети всією системою». Горячева К. С. вважає, що «...економічна безпека являє собою систему захисту життєвих інтересів держави. Об'єктами захисту при цьому можуть виступати: економіка країни у цілому, окремі регіони, сфери і галузі господарства, юридична і фізична особи» [4]. За І. А. Бланк «...економічна безпека – це стан економічної системи, який дозволяє їй розвиватися динамічно, ефективно і вирішувати соціальні завдання, і при якому держава має можливість виробляти і провадити в життя незалежну економічну політику» [5]. Отже, у загальному визначенні, під економічною безпекою доцільно розуміти якісну характеристику економічної системи, котра визначає здатність підтримувати необхідні умови життєдіяльності, стійке забезпечення ресурсами виробництва і розвитку.

В останні роки у вітчизняній і закордонній теорії та практиці безпеки сформувалися принципово нові підходи до формування механізмів і розвитку систем безпеки підприємств

та установ. Ученими і фахівцями в галузях права, інформатики, економіки й управління створено моделі, які спонукають до подальшого розвитку теорії і практики формування механізмів забезпечення економічної безпеки і частково можуть бути втілені в складні організаційні системи підприємств. Концепції і методи забезпечення економічної безпеки у сфері господарської діяльності, нові моделі систем безпечних взаємовідносин, управління ризиками і рівнем загроз досліджували такі вчені, як Л. І. Абалкін, М. М. Єрмошенко, С. М. Ілляшенко, А. В. Кендюхов, Є. А. Олейникова, В. П. Пономарьов, С. Н. Петрова й інші.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті полягає в розгляді теоретичних аспектів фінансово-економічної безпеки підприємства, виокремленні та аналізі основних показників щодо оцінювання фінансово-економічної безпеки машинобудівних підприємств, пропонуванні основних методів підвищення рівня економічної безпеки машинобудівних підприємств.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Економічна безпека машинобудівного підприємства – це безперервний процес забезпечення на промисловому підприємстві, яке знаходиться у визначеному зовнішньому середовищі, стабільності його функціонування, фінансової рівноваги та регулярного отримання прибутку, а також можливості виконання поставлених цілей та завдань, можливості до подальшого розвитку та вдосконалення на різноманітних стадіях життєвого циклу підприємства і в процесі визначення конкурентних ринкових стратегій.

Головною метою економічної безпеки машинобудівного підприємства є забезпечення його стійкого і максимально ефективного функціонування в даний час і забезпечення високого потенціалу розвитку і росту підприємства в майбутньому. Найбільш ефективно використання корпоративних ресурсів підприємства, необхідне для виконання цілей даного бізнесу, досягається шляхом запобігання погроз негативних впливів на економічну безпеку підприємства і досягнення таких основних функціональних цілей економічної безпеки підприємства:

- забезпечення високої фінансової ефективності роботи підприємства, його фінансовій стійкості і незалежності;
- забезпечення технологічної незалежності підприємства і досягнення високої конкурентоспроможності його технологічного потенціалу;
- висока ефективність менеджменту підприємства, оптимальність і ефективність його організаційної структури;
- високий рівень кваліфікації персоналу підприємства і його інтелектуального потенціалу, ефективність корпоративних науково-дослідницьких та дослідно-конструкторських робіт;
- високий рівень екологічності роботи підприємства, мінімізація руйнівного впливу результатів виробничої діяльності на стан навколишнього середовища;
- якісна правова захищеність всіх аспектів діяльності підприємства;
- забезпечення захисту інформаційного середовища підприємства, комерційної таємниці і досягнення високого рівня інформаційного забезпечення роботи всіх його служб;
- забезпечення безпеки персоналу підприємства, його капіталу, майна і комерційних інтересів.

Виконання кожної з перерахованих цілей економічної безпеки підприємства є істотно важливим для досягнення її головної мети. Крім того, кожна з цілей економічної безпеки підприємства має власну структуру підцілей, яка зумовлена функціональною доцільністю та характером роботи підприємства. Докладна розробка: контроль за виконанням цільової

структури економічної безпеки підприємства є дуже важливою складовою частиною процесу забезпечення його економічної безпеки [6].

У процесі здійснення підприємством своєї фінансово-господарської діяльності з'являється інформація для аналізу стану його економічної безпеки. На основі цієї інформації здійснюється оцінка функціональних і сукупних критеріїв економічної безпеки цього підприємства, їхніх відхилень від планових значень, аналізуються причини виникнення цих відхилень. Після цього виробляються рекомендації з коректування набору корпоративних ресурсів, систем стратегічного і поточного планування фінансово-господарської діяльності підприємства, а також системи оперативного керування його діяльністю.

Аналіз рівня економічної безпеки підприємства проводиться на основі оцінки ефективності заходів для запобігання збитків і розрахунку функціональних і сукупного критерію економічної безпеки.

У процесі вивчення та аналізу наукових публікацій було визначено, що всі запропоновані методики визначення економічної безпеки підприємства можна поділити на дві великі групи: ті, що пропонують оцінювати рівень економічної безпеки в цілому по підприємству, переважно з використанням евристичних, тобто експертних методів, або використовувати однакові показники для всіх складових економічної безпеки підприємства, та ті, що пропонують окремо розглядати певні складові економічної безпеки підприємства [2].

На основі аналізу фінансового стану машинобудівних підприємств проведемо оцінку саме фінансової складової економічної безпеки підприємства.

Професор С. М. Ілляшенко пропонує проводити оцінку фінансової складової економічної безпеки підприємства на основі аналізу його фінансової стійкості, тобто визначення ступеня достатності власних чи позичених оборотних засобів для виконання виробничо-збутової діяльності. При цьому оціночними показниками будуть такі [3]:

$\pm E_e$ – надлишок (+) чи нестача (-) власних оборотних коштів, необхідних для формування запасів та покриття витрат на господарську діяльність підприємства;

$\pm E_k$ – надлишок (+) чи нестача (-) власних оборотних коштів, а також середньострокових та довгострокових кредитів та інших позик;

$\pm E_z$ – надлишок (+) чи нестача (-) загальної величини оборотних засобів.

Ці показники визначаються, виходячи з даних фінансової звітності, та відповідають показникам забезпеченості запасів та витрат джерелами їх формування та розраховуються за формулами:

$$\pm E_e = E - Z, \quad (1)$$

де E – сума власних оборотних коштів підприємства, гр.од.;

Z – сума запасів та витрат підприємства, гр.од.

$$\pm E_k = (E + K_{CD}) - Z, \quad (2)$$

де K_{CD} – середньострокові та довгострокові кредити та позики підприємства, гр.од.

$$\pm E_z = (E + K_{CD} + K_k) - Z, \quad (3)$$

де K_k – короткострокові кредити та позики підприємства, гр.од.

Розглядаючи діяльність підприємства за певний період, аналітики визначають оціночні показники, які можуть набувати різних значень. Залежно від цих значень можна виділити

п'ять зон фінансової стійкості або п'ять зон ризику економічної безпеки підприємства з точки зору її фінансової складової:

а) абсолютна фінансова стійкість та абсолютна безпека – це ситуація, коли підприємству повністю достатньо власних оборотних коштів для нормального та продуктивного функціонування. З огляду на це положення оціночні показники мають набути таких значень:

$$\pm E_g \geq 0, \pm E_k \geq 0, \pm E_s \geq 0; \quad (4)$$

б) зона нормальної фінансової стійкості та нормальний рівень безпеки – це ситуація, коли підприємство використовує практично лише власні оборотні кошти для формування запасів та забезпечення витрат діяльності. При цьому оціночні показники мають значення:

$$\pm E_g = 0, \pm E_k \geq 0, \pm E_s \geq 0; \quad (5)$$

в) зона нестійкого фінансового становища та нестабільного рівня безпеки – це ситуація, коли підприємству недостатньо власних оборотних коштів для забезпечення нормального функціонування, тому воно має потребу у використанні середньострокових та довгострокових позикових коштів:

$$\pm E_g < 0, \pm E_k \geq 0, \pm E_s \geq 0; \quad (6)$$

г) зона критичного фінансового стану та критичного рівня безпеки – це ситуація, коли підприємство для фінансування своєї діяльності використовує, крім середньострокових та довгострокових, ще й короткострокові позики. При цьому оціночні показники мають значення:

$$\pm E_g < 0, \pm E_k < 0, \pm E_s \geq 0; \quad (7)$$

д) зона критичного фінансового стану та кризового рівня безпеки – це ситуація, коли підприємство не в змозі забезпечити фінансування своєї діяльності ані власними, ані запозиченими коштами, тобто підприємство знаходиться на межі банкрутства:

$$\pm E_g < 0, \pm E_k < 0, \pm E_s < 0 \quad (8)$$

За даними агрегованого (аналітичного) балансу машинобудівних підприємств визначимо тип фінансової стійкості підприємств та з'ясуємо, до якої зони ризику економічної безпеки вони входять.

Таблиця 1 – Визначення типу фінансової стійкості та рівня безпеки

Підприємство	Показник	Роки		
		Початок 2014	Кінець 2014	
ПАТ «Запорізький завод важкого кранобудування»	1	Власний капітал	-57282	33677
	2	Необоротні активи	140784	264982
	3	Власні обігові кошти (р.1-р.2)	-198066	-231305
	4	Довгострокові зобов'язання	180243	197157
	5	Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів (р.3+р.4)	-17823	-34148
	6	Короткострокові кредити та позики	26476	21074
	7	Загальний розмір основних джерел покриття запасів (р.5+р.6)	8653	-13074
	8	Запаси	61172	88304
	9	Надлишок (+) або нестача (-) власних обігових коштів (р.3-р.8) ($\pm E_g$)	-259238	-319609
	10	Надлишок (+) або нестача (-) власних коштів і довгострокових кредитів і позик (р.5-р.8) ($\pm E_k$)	-78995	-122452
	11	Надлишок (+) або нестача (-) основних джерел покриття запасів (р.7-р.8) ($\pm E_s$)	-52519	-101378

Підприємство		Показник	Роки	
			Початок 2014	Кінець 2014
ПАТ «Харківський машинобудівний завод «Світло шахтаря»	1	Власний капітал	616434	689377
	2	Необоротні активи	250530	228033
	3	Власні обігові кошти (р.1-р.2)	365904	461344
	4	Довгострокові зобов'язання	20265	27636
	5	Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів (р.3+р.4)	386169	488980
	6	Короткострокові кредити та позики	43242	0
	7	Загальний розмір основних джерел покриття запасів (р.5+р.6)	429411	488980
	8	Запаси	110788	98037
	9	Надлишок (+) або нестача (-) власних обігових коштів (р.3-р.8) ($\pm E_g$)	255116	363307
	10	Надлишок (+) або нестача (-) власних коштів і довгострокових кредитів і позик (р.5-р.8) ($\pm E_k$)	275381	390943
	11	Надлишок (+) або нестача (-) основних джерел покриття запасів (р.7-р.8) ($\pm E_s$)	318623	390943
ПАТ «Дніпроважмаш»	1	Власний капітал	197229	198670
	2	Необоротні активи	87091	98568
	3	Власні обігові кошти (р.1-р.2)	110138	100102
	4	Довгострокові зобов'язання	42806	62590
	5	Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів (р.3+р.4)	152944	162692
	6	Короткострокові кредити та позики	38476	49644
	7	Загальний розмір основних джерел покриття запасів (р.5+р.6)	191420	212336
	8	Запаси	195319	192317
	9	Надлишок (+) або нестача (-) власних обігових коштів (р.3-р.8) ($\pm E_g$)	-85181	-92215
	10	Надлишок (+) або нестача (-) власних коштів і довгострокових кредитів і позик (р.5-р.8) ($\pm E_k$)	-42375	-29625
	11	Надлишок (+) або нестача (-) основних джерел покриття запасів (р.7-р.8) ($\pm E_s$)	-3899	20019
ПАТ «Полтавхіммаш»	1	Власний капітал	201778	364249
	2	Необоротні активи	61609	195459
	3	Власні обігові кошти (р.1-р.2)	140169	168790
	4	Довгострокові зобов'язання	3520	25961
	5	Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів (р.3+р.4)	143689	194751
	6	Короткострокові кредити та позики	0	0
	7	Загальний розмір основних джерел покриття запасів (р.5+р.6)	143689	194751
	8	Запаси	63102	14560
	9	Надлишок (+) або нестача (-) власних обігових коштів (р.3-р.8) ($\pm E_g$)	77067	154230
	10	Надлишок (+) або нестача (-) власних коштів і довгострокових кредитів і позик (р.5-р.8) ($\pm E_k$)	80587	180191
	11	Надлишок (+) або нестача (-) основних джерел покриття запасів (р.7-р.8) ($\pm E_s$)	80587	180191

Оцінюючи тип фінансової стійкості та стан фінансової безпеки на підприємствах ПАТ «Харківський машинобудівний завод «Світло шахтаря» та ПАТ «Полтавхіммаш», встановлено абсолютну безпеку та абсолютну фінансову стійкість як на початок, так і на

кінець звітнього періоду, що проявляється в належному фінансовому забезпеченні господарської діяльності даних підприємств та зростанні значень показників.

Найбільш кризова ситуація спостерігається на підприємстві ПАТ «Запорізький завод важкого кранобудування», яке знаходиться в критичному фінансовому стані та має кризовий рівень безпеки. Показники E_g , E_k , E_z є від'ємними та мають тенденцію зниження. Хоча і на підприємстві наявність власного капіталу збільшилась на 90 959 тис. грн., але за рахунок підвищення необоротних активів на 124 198 тис. грн., власні обігові кошти зменшились на 33 239 тис. грн., що на 60 371 тис. грн., менше ніж на початок року. Слід зазначити, що підприємство використовує для фінансування своєї господарської діяльності як короткострокові кредити і позики, так і довгострокові, проте навіть використання залучених коштів не сприяє покращенню фінансової безпеки даного підприємства.

Щодо ПАТ «Дніпроважмаш», то це підприємство на початок звітнього періоду має критичний фінансовий стан та кризовий рівень безпеки. Проте на кінець періоду рівень безпеки змінився на критичний, тобто надлишок основних джерел покриття запасів (E_z) має позитивне значення. Це відбулося за рахунок підвищення власних та довгострокових джерел покриття запасів на 9 748 тис. грн.

ВИСНОВКИ

Підприємствам для підвищення фінансово-економічної безпеки потрібно переглянути і, в разі необхідності, змінити свою фінансову політику і фінансову стратегію, звернути більше уваги на:

- планування оптимальної структури капіталу, тобто оптимальне співвідношення між зобов'язаннями та власним капіталом; здійснити прогнозування своєї діяльності;
- переглянути організаційну структуру управління підприємством;
- проводити ефективний фінансовий менеджмент, тобто організувати такі фінансові відносини підприємств, які б дозволили формувати ресурсний потенціал високих темпів приросту виробництва та продажу, забезпечити постійний ріст власного капіталу та стабільний економічний розвиток, а також конкурентоспроможність підприємств;
- приймати об'єктивні управлінські рішення щодо цільового використання як позичкового, так і власного капіталу та організувати чітке інформаційне, нормативне та правове забезпечення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амосов О. Ю. Фінансова безпека підприємства в сучасних економічних умовах: теоретичний аспект / О. Ю. Амосов // Проблеми економіки. — 2011. — № 4. — С. 76—80.
2. Барановський О. І. Фінансова безпека : монографія / О. І. Барановський. — К. : Фенікс, 1999. — 338 с.
3. Ильяшенко С. Н. Составляющие экономической безопасности предприятия и подходы к их оценке / С. Н. Ильяшенко // Актуальні проблеми економіки. — 2003. — № 3. — С. 12—19.
4. Горячова К. С. Фінансова безпека підприємства. Сутність та місце в системі економічної безпеки / К. С. Горячева // Економіст. — 2003. — № 8. — С. 65—67.
5. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И. А. Бланк. — К. : Эльга, Ника-Центр, 2004. — 784 с.
6. Кірейцев Г. Г. Фінансовий менеджмент / Г. Г. Кірейцев. — Житомир : ЖІТІ, 2001. — 440 с.

REFERENCES

1. Amosov, O.Yu. (2011), "Financial security company in the current economic climate: theoretical aspects", *Problemi ekonomiki*, no. 4, pp. 76-80.
2. Baranovskiy, O.I. (1999), *Finansova bezpeka* [Financial Security], monograph, Feniks, Kyiv, Ukraine.
3. Pyashenko, S.N. (2008), "Components of economic security and approaches to assessment", *Aktualni Problemi ekonomiki*, no. 3, pp. 12-19.

4. Goryacheva, K.S. (2003), "Financial security company. The essence and role in the system of economic security", *Ekonomist*, no. 8, pp. 65-67.
5. Blank, I.A. (2004), *Upravlenie finansovoy bezopasnostyu predpriyatiya* [Financial management enterprise security], Elga, Nika-Tsentr, Kyiv, Ukraine.
6. Ksreytsev, G.G. (2001), *Finansoviy menedzhment* [Financial Management], ZHITI, Zhitomir, Ukraine.

УДК 336.226.232:334.716

АНАЛІЗ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ФУНКЦІЙ І ПРИНЦИПІВ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ КОШТАМИ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Швець Ю.О., к.е.н., викладач

*Запорізький національний університет,
Україна, 69600, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66*

yuliashvets@ukr.net

Аналіз сьогоденної обстановки в країні та ситуації, яка склалася на промислових підприємствах, дозволяє зазначити, що стратегічне управління для багатьох підприємств є новим та складним явищем, особливо за умов постійної зміни зовнішнього середовища. У зв'язку із погіршенням фінансових результатів діяльності, підвищенням конкуренції та вимог споживачів, неефективним використанням та формуванням оборотних коштів актуальність управління ними підвищилася настільки, що промислові підприємства сьогодні мають значний рівень зацікавленості щодо пошуку методів та шляхів поліпшення управління наявними оборотними коштами. Важливу роль у створенні умов для своєчасного прогнозування та виявлення змін зовнішнього середовища, а також адаптації підприємств до цих змін відіграє саме стратегічне управління оборотними коштами. Це дає можливість передбачити будь-які зміни, розробити заходи та методи для усунення негативних наслідків таких змін та успішно діяти на світовому ринку поряд із конкурентами. Важливу роль у формуванні ефективної системи стратегічного управління оборотними коштами відіграють інструменти стратегічного управління, а саме дотримання та виконання принципів та функцій. Це обумовлено ще й тим, що розробка й реалізація стратегії, досягнення ефективності виробничої діяльності та бажаних результатів та вирішення проблем у процесі діяльності, налагоджена робота співробітників та різних служб не обходиться без інформації, яка отримана в процесі виконання принципів та функцій управління. У статті досліджено та систематизовано існуючі класифікації принципів та функцій організації оборотних коштів і стратегічного управління. Узагальнено і проаналізовано підходи вчених до класифікації принципів та функцій стратегічного управління та запропоновано класифікацію принципів, які поділені на основні і додаткові, а функції, своєю чергою, підрозділяються на загальні і специфічні. Уточнено та доповнено зміст поняття «стратегічне управління оборотними коштами», оскільки за допомогою виконання функцій управління, дотримання принципів забезпечується цілеспрямований вплив на об'єкт управління та налагодження діяльності. Сформовано уявлення про систему стратегічного управління оборотними коштами промислових підприємств.

Ключові слова: управління, стратегічне управління, стратегічне управління оборотними коштами, принципи стратегічного управління, функції стратегічного управління, система управління.

АНАЛИЗ И СИСТЕМАТИЗАЦИЯ ФУНКЦИЙ И ПРИНЦИПОВ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ОБОРОТНЫМИ СРЕДСТВАМИ НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

Швец Ю.А., к.э.н., преподаватель

*Запорожский национальный университет,
Украина, 69600, г. Запорожье, ул. Жуковского, 66*

Анализ сегодняшней обстановки в стране и сложившейся ситуации на промышленных предприятиях позволяет отметить, что стратегическое управление для многих предприятий является новым и сложным явлением, особенно в условиях постоянного изменения внешней среды. В связи с ухудшением финансовых результатов деятельности, повышением конкуренции и требований потребителей, неэффективным использованием и формированием оборотных средств актуальность управления ими повысилась настолько, что промышленные